

Ақтөбе облысының қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетені

Мамыр 2021

«Қазгидромет» РМК Ақтөбе облысы бойынша
филиалы

Ақтөбе облысы бойынша филиалы

шігі
ның

	МАЗМҰНЫ	Б.
1	Алғысөз	3
2	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
3	Қоршаған ортаның ауа сапасы	4
4	Жер үсті суларының сапасы	7
5	Радиациялық жағдай	9
6	Жауын-шашынның химиялық құрамы	9
7	1 қосымша	10
8	2 қосымша	11
9	3 қосымша	13

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень «Қазгидромет» РМК Ақтөбе облысы бойынша филиалы жүргізген жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Ақтөбе облысының аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау, ластану деңгейінің үздіксіз өзгеру тенденциясын ескеру үшін қажет.

Атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Аймақтағы ауаның ластану деңгейін негізінен ірі кәсіпорындар анықтайды: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС, «Ақтөбе ферроқорытпа зауыты» және ДКБК АҚ «ТҮК Казхром» филиалдары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Ақтөбе ӨЭМ» АҚ, «Ақтөбе ЖЭО» АҚ. Стационарлық көздерден шығарындылардың жалпы көлемінің ішінде ілеспе газды жағу шығарындыларының үлесі 11,67 мың тоннаны құрайды. Алау қондырғыларынан шығатын барлық шығарындылардың 97% -ы 3 мұнай мен газ өндіретін және қайта өңдейтін кәсіпорындардың үлесіне тиесілі: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС және «Аман Мұнай» ЖШС.

Сонымен қатар, жылжымалы көздерден шығатын газдар Ақтөбе облысындағы ауаны ластайтын негізгі заттардың бірі болып табылады. 2019 жылы көлік саны 2018 жылмен салыстырғанда 7134 бірлікке азайды. Бензин қозғалтқышы бар көліктердің саны 2019 жылы 23175 бірлікке азайды, ал газ отынымен жүретіндер, керісінше, 2292 бірлікке артты. Статистика комитетінің мәліметінше, 2019 жылы көлік құралдарынан ластаушы заттар шығарындыларының төмендеуі байқалады.

2. Ақтөбе қаласының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақтөбе қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 3 сынаманы қолмен іріктеу бекетінде және 3 Автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша 11 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) күкіртті сутек; 9) формальдегид; 10) хром.

1-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

1-кесте

Бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекеттің мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	қолмен іріктеу	Авиақалашық 14, әуежай ауданы	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксиді, азот диоксиді, формальдегид, хром, күкіртті сутек
2		Белинский к-сі 5, Жилгородка ауданы	
3		Ломоносов к-сі 7, ТЖ вокзалының ауданы	
4	үздіксіз режимде-әрбір 20 минут сайын	Рысқұлов к-сі, 4, Шанхай ауданы	РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқымабөлшектері, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкіртті сутек, гамма сәулеленудің эквивалентті дозасының қуаты
5		Есет батыр к-сі, 109	
6		Жанқожа батыр к-сі, 89, Құрмыш ауданы	

Ақтөбе облысында стационарлық бақылау бекеттерінен басқа жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс істейді, оның көмегімен ауа сапасын өлшеу облыстың 6 нүктесі бойынша 8 көрсеткішке қосымша жүргізіледі: 1) РМ-10 қалқыма бөлшектері; 2) күкірт диоксиді; 3) көміртегі оксиді; 4) азот диоксиді; 5) азот оксиді; 6) күкірт сутегі; 7) аммиак; 8) формальдегид.

2021 жылғы мамырдағы Ақтөбе қ. атмосфералық ауа сапасын мониторингілеу нәтижелері.

Ақтөбе қаласының бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **жоғары** деп бағаланды, ол күкіртсутегі бойынша СИ=6,8 (**жоғары** деңгей) және ЕҚ=2,7% (**көтеріңкі** деңгей) мәнімен №2 бекетте (Рысқұлов көшесі,4) анықталды.

* БҚ 52.04.667-2005 сәйкес егер СИ және ЕЖҚ әр түрлі градацияларға түскен жағдайда атмосфералық ауаның ластану дәрежесі ең үлкен мәні бойынша бағаланады.

Күкіртсутектің ең жоғары бір реттік шоғыры–6,8 ШЖШ_{м.р.}, РМ-2,5 қалқыма бөлшектері – 1,0 ШЖШ_{м.р.}, азот диоксиді – 1,6 ШЖШ_{м.р.}, азот оксиді – 2,8 ШЖШ_{м.р.}, басқа ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Ластаушы заттардың орташа айлық шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асып кетуінің айқындылығы және асып кету жағдайларының саны 2-кестеде көрсетілген.

2-кесте

Атмосферлық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыры		Максималды бір реттік шоғыры		ЕҚ %	Шектен жоғары шоғыр саны ПДК _{м.р.}		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.} р. асу еселігі		>III ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
г. Ақтөбе								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0343	0,2287	0,1000	0,2000				
Қалқыма бөлшектер РМ-2,5	0,0115	0,3292	0,1641	1,0256	0,04	1		
Қалқыма бөлшектер РМ-10	0,0075	0,1245	0,2270	0,7567				
Күкірт диоксиді	0,0077	0,1544	0,1800	0,3600				
Көміртек оксиді	0,5589	0,1863	4,0257	0,8051				
Азот диоксиді	0,0268	0,6706	0,3128	1,5640	0,12	8		
Азот оксиді	0,0239	0,3991	1,1043	2,7608	0,07	5		
Күкіртсутек	0,0008		0,0546	6,8250	0,90	62	2	
Формальдегид	0,0013	0,1295	0,0060	0,1200				
Хром	0,0004	0,2352	0,0007					

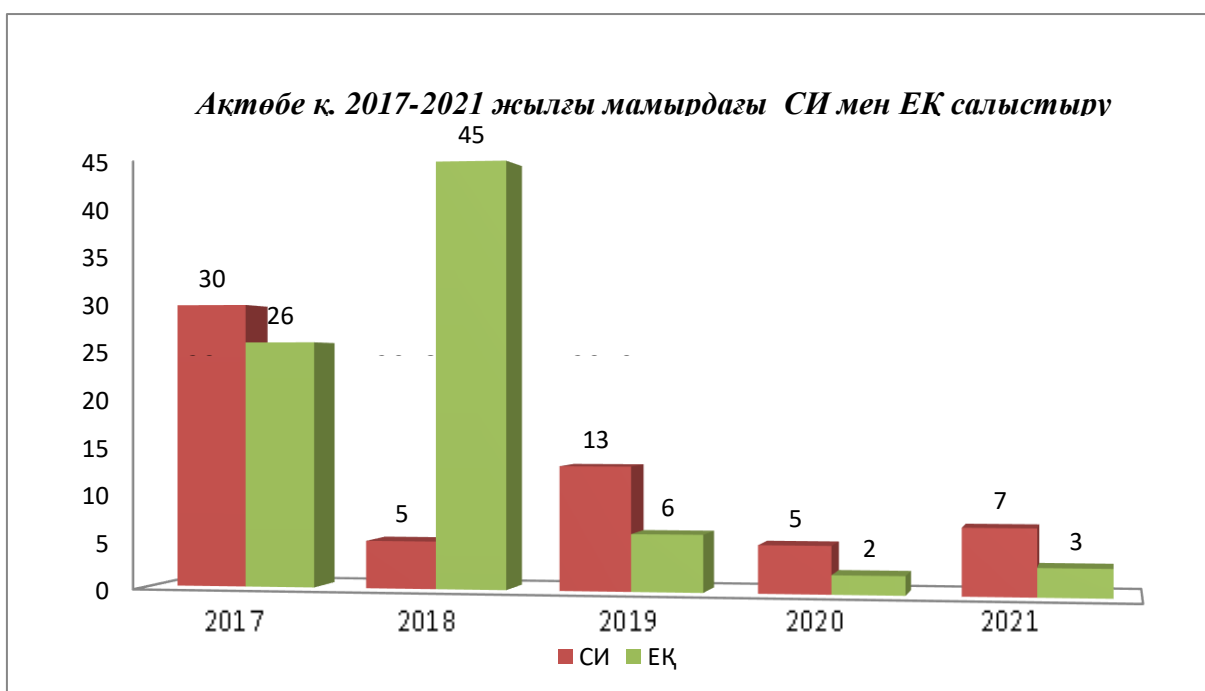
Атмосфералық ауа сапасын экспедициялық өлшеу нәтижелері.

Анықталатын қоспалар	Қандыағаш			
	№1 нүкте		№2 нүкте	
	мг/м ³	ШЖШ	мг/м ³	ШЖШ
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0380	0,1267	0,0310	0,1033
Күкіртсутек	0,0050	0,6250	0,0048	0,6000
Формальдегид	0,0015	0,0300	0,0000	0,0000
Аммиак	0,0176	0,0880	0,0035	0,0173
Азот оксиді	0,0344	0,0860	0,0098	0,0245
Күкірт диоксиді	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Азот диоксиді	0,0145	0,0725	0,0091	0,0457
Көміртек оксиді	0,0590	0,0118	0,0660	0,0132

Ластаушы заттардың максималды бір реттік концентрациясы рұқсат етілген норма шегінде болды.

Қорытындылар:

Соңғы бес жыл ішінде ақпанда ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай мамыр айында ауаның ластану деңгейі төмендеген, 2017 және 2019 жылдары өте жоғары, 2020-2021 жылдары жоғары деңгеймен бағаланды. Күкіртсутек - ауаны ластаудың негізгі көзі.

Метеорологиялық жағдайлар.

Айдың көп бөлігі антициклонның ықпалында болды, жауын-шашынсыз, аз бұлтты ауа-райы болды. 5, 19, 26 және 29 мамырда фронтальды бөліктердің өтуімен желдің 15 м / с дейін күшеюі және 500 метрге дейін көру қабілетінің

төмендеуімен шаңды дауылдар байқалды. Жауын-шашын мөлшері аз болған найзағай 21 және 26 мамырда түнде байқалды.

3. Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Ақтөбе облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 11 су объектісінің (Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Ақтасты, Қосестек, Ойыл, Үлкен Қобда, Қара Қобда мен Ырғыз өзендері) 18 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **38** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.*

Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

3 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының классы		Параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	Мамыр 2020 г.	Мамыр 2021г.			
Елек өзені	4-класс	4-класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,95
			Магний	мг/дм ³	33,3
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,0027
Қарғалы	2 класс	5 класс	Қалқыма заттар	мг/дм ³	20,44
Ембі өзені	3 класс	3 класс	Қалқыма заттар	мг/дм ³	21,195
			Аммоний-ион	мг/дм ³	0,86
			Минерализация	мг/дм ³	1160
Темір өзені	4-класс	5 класс	Қалқыма заттар	мг/дм ³	22,495
Ор өзені	5 класс**	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,84
Ақтасты өзені	4-класс	2 класс	ОХТ	мг/дм ³	19,38
			Қорғасын	мг/дм ³	0,007
Қосестек өзені	2 класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,26
Ойыл өзені	3 класс	нормаланбайды (>5 класса)	Хлоридтер	мг/дм ³	384
Үлкен Қобда өзені	4 класс	нормаланбайды (>5 класса)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	21,0
Қара Қобда өзені	3 класс	нормаланбайды (>5 класса)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	20,60
Ырғыз өзені	3 класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,23

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2020 жылғы мамыр айымен салыстырғанда Ор өзенінің су сапасы 4 кластан 2 класқа, Ақтасты өзенінің су сапасы 5 кластан 4 класқа жақсарған.

Қарғалы, Темір өзендерінің жер-үсті суларының сапасы «ең нашар сапа» 5 класқа ауысты, Қара Қобда, Үлкен Қобда, Ойыл, Қосестек және Ырғыз өзендерінің су сапасы жақсы кластан нашар класқа ауысты – нашарлаған.

Ал Елек және Ембі өзендерінің жер-үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгермеген.

Ақтөбе облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний, аммоний-ионы, қалқыма заттар, ОХТ, қорғасын және хлоридтер болып табылады.

2021 жылғы мамырда Ақтөбе облысының аумағында ЖЛ жағдайлары тіркелмеді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

3 Қосымшада Шалқар көлінің жер үсті сапасының нәтижелері бойынша ақпарат.

4. Радиациялық жағдай

Жергілікті жердегі гамма-сәулелену деңгейін бақылау күн сайын 7 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Новоалексеевка, Родниковка, Ойыл, Шалқар, Жағабұлақ) жүзеге асырылды.

Ақтөбе облысында атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фонының орташа мәндері 0,05 – 0,27 мкЗв/сағ (норматив - 5 мкЗв/сағ дейін) шегінде болды.

Ақтөбе облысының аумағында атмосфераның жерге жақын қабатының радиоактивті ластануын бақылау Ақтөбе, Қарауылкелді, Шалқар метеостанцияларында көлденең планшеттермен ауа сынамаларын бес тәуліктік іріктеу арқылы жүргізілді.

Ақтөбе облысы атмосферасының жер бетіндегі қабатында радиоактивті түсулердің орташа тәуліктік тығыздығы 1,5-2,2 Бк/м² шегінде ауытқыды. Түсудің орташа тығыздығы 1,8 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген деңгейден аспайды.

5. Ақтөбе облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 6 метеостанцияларда (Ақтөбе, Аяққұм, Жағабұлақ, Мұғалжар, Новороссийское, Шалқар) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын құрамында барлық анықталатын заттардың шекті жол берілген шоғырлардан (ШЖШ) аспады.

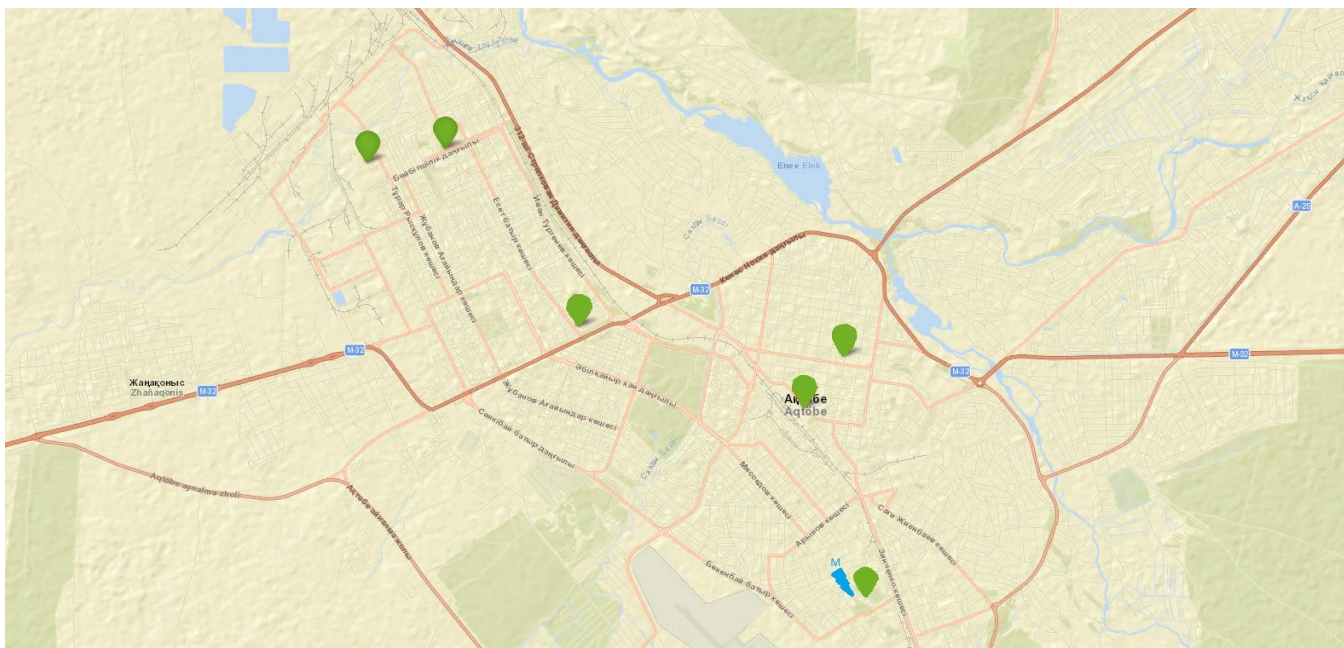
Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар 15,84 %, сульфаттар 46,33 %, хлоридтер 11,15 %, кальций иондары 13,82 %, натрий иондары 6,28 %, калий иондары 3,11% болды.

Ең үлкен жалпы минерализация Аяққұм МС – 366,0 мг/л, ең азы Новороссийское МС – 21,84 мг/л белгіленді.

Атмосфералық жауын-шашынның үлесті электрөткізгіштігі 40,80 мкСм/см-ден (Новороссийское МС) 658,1 мкСм/см (Аяққұм МС) дейінгі шекте болды.

Түскен жауын-шашын қышқылдылығы әлсіз қышқыл, бейтарап сипатта болып, 5,45 (Новороссийское МС) – 7,68 (Аяққұм МС) аралығында болды.

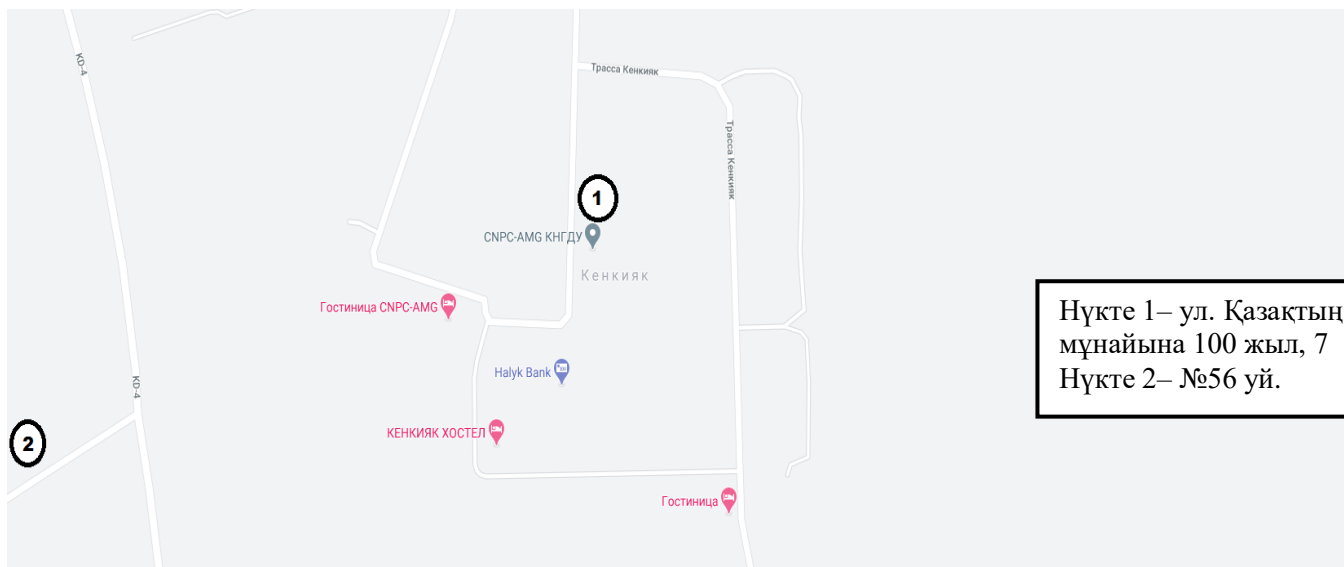
1 қосымша

Ақтөбе қ. бақылау бекеттері мен метеостанцияның орналасу орындарының картасы

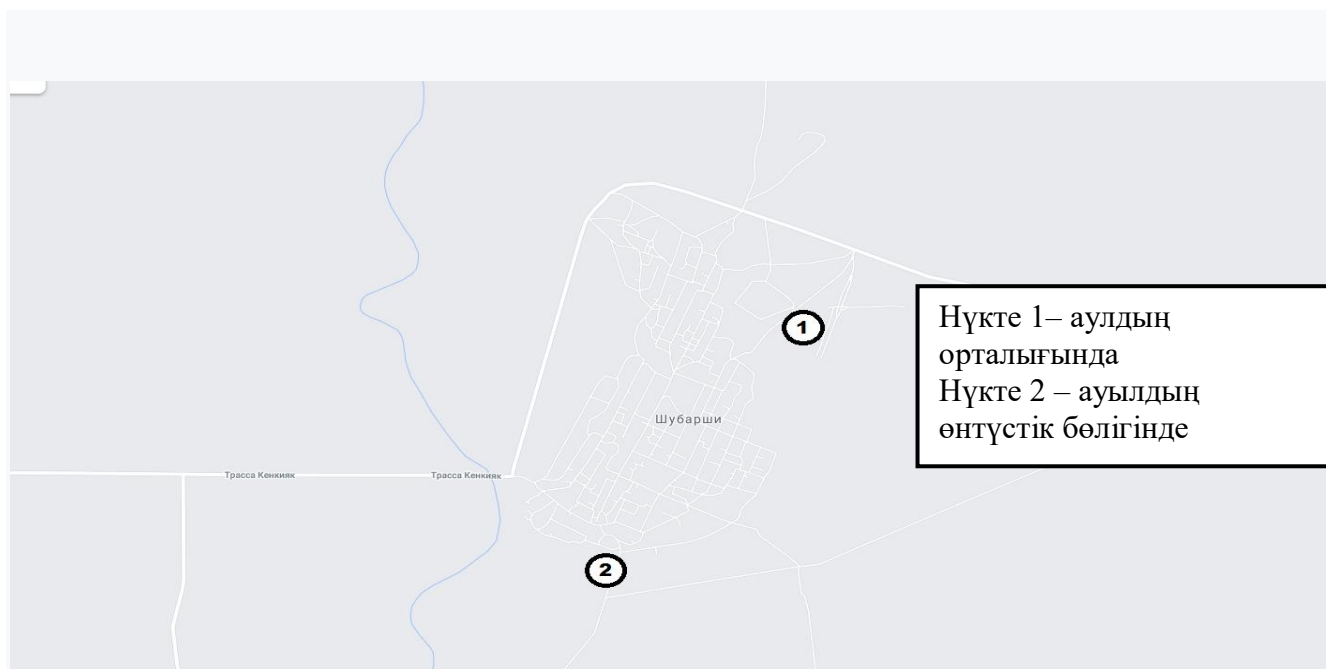

Қандыағаштағы іріктеу нүктелерінің орналасу картасы

Нүкте 1– ул. Қазақтың мұнайына 100 жыл, 7
Нүкте 2– №56 уй.

Кенкияқтың іріктеу нүктелерінің орналасу картасы

Нүкте 1– аулдың орталығында
Нүкте 2 – ауылдың өңтүстік бөлігінде

Шұбаршыдағы іріктеу пункттерінің орналасу картасы

2 Қосымша

Ақтөбе облысының жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Елек өзені	Су температурасы 11 – 13°C, сутегі көрсеткіші 7,98 - 8,01, судағы еріген оттегі – 5,97 – 9,75 мг/дм ³ , ОБТ5 – 0,52 – 1,12 мг/дм ³ , түстілігі – 16 -21см, барлық тұстамада иісі – 0 балл.	
тұстама Алға қаласынан 0,3 км жоғары, Ақтөбе химиялық зауытының шлам тоғандарынан 1 км жоғары	4 класс	Аммоний-ион – 1,17 мг/дм ³ , фенолдар* – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық кластан асады. Аммоний-ион нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстама Алға қаласынан 15 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,68 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,003 мг/дм ³ . Аммоний-ионның және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 0,5 км жоғары, Новороссийск көпірінен 8 км жоғары, Қарғалы өз. құйылысынан 11,2 км жоғары.	Нормаланбайды (>5 класс)	Қалқыма заттар – 21,74 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады..
тұстама Ақтөбе қаласынан 4,5 км төмен, Жінішке өзеніне төмен құятын, жер асты суларының шығуынан 0,5 км жоғары.	5 класс	Аммоний-ионы – 2,29 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 20 км төмен, Георгиевка ауылынан 2,0 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	5 класс	Аммоний-ионы – 2,50 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Целинный ауылынан 1,0 км оңтүстік – шығысқа, Елек өзенінің сол жақ жағалауы.	5 класс	Аммоний-ионы – 2,52 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Қарғалы өзені	Су температурасы 17 °С, сутегі көрсеткіші 8,01, судағы еріген оттегі 12,80 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,70 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
тұстама Қарғалы ауылы, Ауылдың батыс бөлігінде Бұтақ өзенінің су келуінің оң жақ беткейінен 1 км төмен.	5 класс	Қалқыма заттар – 20,44 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады..
Ембі өзені	Су температурасы 19,2 – 21 °С, сутегі көрсеткіші 8,10 – 8,11, судағы еріген оттегі 6,25 – 8,85 мг/дм ³ , ОБТ5 – 0,56 – 1,01 мг/дм ³ , иісі – 0 балл барлық тұстамаларда.	
тұстама Жағабұлақ ауылы, Жағабұлақ ауылынан 1,0 км солтүстік-батыста.	Нормаланбайды (>5 класс)	Қалқыма заттар – 23,11 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады..
тұстама Саға ауылы, Ауылдан 1,0 км оңтүстік-батыста.	3 класс	Аммоний-ионы – 0,74 мг/дм ³ . Минерализация – 1146 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Минерализацияның нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Темір өзені	Су температурасы 18,3 – 18,6°C, сутегі көрсеткіші 8,12 – 8,13, судағы еріген оттегі – 4,05 – 5,44 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,11 – 1,14 мг/дм ³ , иісі – 0 балл барлық тұстамаларда.	
тұстама Покровское ауылы, Шелісай өзенінің су келуінің сол жақ беткейінен 400 м төмен.	Нормаланбайды (>5 класс)	Қалқыма заттар – 24,22 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.

тұстама Ленинское ауылы, ауылдан 9 км төмен, Күлден-Темір өзенінің су сағасының сол жақ беткейінен 2 км төмен.	5 класс	Қалқыма заттар – 20,77 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ор өзені	Су температурасы 22,3°С, сутегі көрсеткіші 8,12, судағы еріген оттегі – 12,37 мг/дм ³ , ОБТ5 – 3,94 мг/дм ³ , түстілігі – 21 см, иісі – 0 балл.	
тұстама Бөгетсай ауылы, ауылдан 0,3 км төмен, Бөгетсай өзенінің құйылысынан 0,2 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 25,84 мг/дм ³ . Аммоний-ионының нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Қос-Естек , Қос-Естек ауылы, ауылдың оңтүстік-батыс бөлігінде шамамен атауы жоқ су сағасының сол жақ беткейінен 1 км жоғары, Таранғұл және Айтпай өзендерінің суы қосылған жерінен 2 км төмен.	Су температурасы 16 °С, сутегі көрсеткіші 8,05, судағы еріген оттегі 12,17 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,90 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
	4 класс	Аммоний-ионы – 1,26 мг/дм ³ . фенолдар* – 0,0015 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ақтасты өзені , Белогорка ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейі, Ақтасты құрайтын Тересбұтақ және Терессай өзендерінің су қосылған жерінен 9 км төмен.	Су температурасы 23°С, сутегі көрсеткіші 8,05, судағы еріген оттегі – 16,59 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,51 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
	2 класс	ОХТ – 19,38 мг/дм ³ . Қорғасын - 31,5 мг/дм ³ . Қорғасынның нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. ОХТ нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ойыл өзені , Ойыл ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейінде автожол көпірінен (белдемінен) 92 м жоғары.	Су температурасы 21°С, сутегі көрсеткіші 8,11, судағы еріген оттегі – 13,10 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,32 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
	Нормаланбайды (>5 класс)	Хлоридтер – 384 мг/дм ³ . Хлоридтердің нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Үлкен Қобда , Қобда ауылы, Новоалексеевка ауылының шетінен оңтүстік-шығысқа 1 км, Темірбетонды автожол көпірінен (белдемінен) 400 м төмен.	Су температурасы 19 °С, сутегі көрсеткіші 8,08, судағы еріген оттегі 9,21 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,30 мг/дм ³ , түстілігі – 21 см, иісі – 0 балл.	
	Нормаланбайды (>5 класс)	Қалқыма заттар – 21,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Қара Қобда , Альпасай ауылы, Альпасай ауылынан 360 м. Шығысқа және Сары-Қобда өзенімен су қосылған жерден 18 км.	Су температурасы 18,8°С, сутегі көрсеткіші 8,02, судағы еріген оттегі – 9,78 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,07 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
	Нормаланбайды (>5 класс)	Қалқыма заттар – 20,6 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ырғыз өзені , Шеңбертал ауылы, ауылдан 8 км және темірбетон көпірден 1,2 км.	Су температурасы 20 °С, сутегі көрсеткіші 8,05, судағы еріген оттегі – 9,07 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,73 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
	4 класс	Аммоний-ионы – 1,23 мг/дм ³ . Аммоний-ионның нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Шалқар көлі , Шалқар қ., Шалқар көлінің шығыс жақ жағасы.	Су температурасы 25 °С, сутегі көрсеткіші 8,15, судағы еріген оттегі – 13,92 мг/дм ³ , ОБТ5 – 4,44 мг/дм ³ , ОХТ – 22,38 мг/дм ³ , қалқыма заттар – 12,9 мг/дм ³ , минерализация – 970 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	

3 Қосымша

Ақтөбе облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

Ингредиенттердің атауы	Өлшем бірлігі	Мамыр, 2021 ж
		Шалқар көлі

1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	25
3	Сутегі көрсеткіші		8.15
4	Еріген оттегі	мг/дм3	10.12
5	Судың иісі	балл	0
6	ОБТ5	мг/дм3	4.44
7	ОХТ	мг/дм3	22.38
8	Қалқыма заттар	мг/дм3	12.9
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм3	586
10	Кермектік	мг/дм3	6.27
11	Минерализация	мг/дм3	970
12	Натрий + калий	мг/дм3	156
13	Құрғақ қалдық	мг/дм3	800
14	Кальций	мг/дм3	64
15	Магний	мг/дм3	37
16	Сульфаттар	мг/дм3	58
17	Хлоридтер	мг/дм3	69
18	Фосфаттар	мг/дм3	0.01
19	Жалпы фосфор	мг/дм3	0.021
20	Нитритті азот	мг/дм3	0.002
21	Нитратты азот	мг/дм3	0.001
22	Жалпы темір	мг/дм3	0.017
23	Тұзды аммоний	мг/дм3	1.04
24	Қорғасын	мг/дм3	0.015
25	Мыс	мг/дм3	0.011
26	Мырыш	мг/дм3	0.009
27	АББЗ /СББЗ	мг/дм3	0.01
28	Фенолдар	мг/дм3	0.003
29	Мұнай өнімдері	мг/дм3	0,01

4 Қосымша

Анықтамалық бөлім

Елді мекендердің ауасындағы ластаушы заттардың рұқсат етілген шекті шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар	ШЖШ мәні, мг/м3		Қауіптілік классы
	максималды бір реттік	орта тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
Қалқыма бөлшектер РМ 10	0,3	0,06	
Қалқыма бөлшектер РМ 2,5	0,16	0,035	
Хлор сутегі	0,2	0,1	2

Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қоғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутек	0,008	-	2
Көміртек оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фтор сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

"Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға гигиеналық норматив" (2015 жылғы 28 ақпандағы №168 СанПин)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕҚ, %	>10 >50

БҚ 52.04.667-2005 Мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты ақпараттандыру үшін қалалардағы атмосфераның ластану жай-күйінің құжаттары. Әзірлеуге, сақтауға, мазмұндауға және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар

Су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарын саралау

Су пайдалану санаты (түрі)	Мақсаты / түрі тазалау	Суды пайдалану сыныптары				
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс
Балық шаруашылығының суың пайдалану	Албыртбалық	+	+	-	-	-
	Тұқыбалық	+	+	-	-	-
Ауыз су пайдалану шаруашылығы	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-

	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-
	Қарқынды су дайындау	+	+	+	+	-
Рекреациялық су пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Қарталарда тұндыру	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп: технологиялық мақсаттар, процестер салқындату		+	+	+	+	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+
пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+
транспорт		+	+	+	+	+

Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (АШМ СРК 09.11.2016 ж. №151 Бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына 1 мЗ орташа, бірақ жылына 5 мЗ артық емес

*«Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық талаптар радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге»

"ҚАЗГИДРОМЕТ" РМК АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ
АВИАГОРОДОК 14В
ТЕЛ. 8 (7132)-22-85-72**

E MAIL: HIMLABACGM@MAIL.RU